

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังความคิดเห็น
ต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....
และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา
และลุ่มน้ำในเขตพื้นที่ภาคใต้

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ระหว่างวันอังคารที่ ๑๓ - วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

ณ จังหวัดสงขลา

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑ - ๒
ส่วนที่ ๑	๓ - ๑๗
สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา และลุ่มน้ำในเขตพื้นที่ภาคใต้ ณ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด จังหวัดสงขลา	
ส่วนที่ ๒	๑๙ - ๓๗
สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา และลุ่มน้ำในเขตพื้นที่ภาคใต้ ณ หอประชุมเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	
ส่วนที่ ๓	๓๙ - ๔๕
สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน ณ โครงการบรรเทาอุกทกภัยเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	

การปฏิรูประบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำถือเป็นประเด็นสำคัญลำดับต้น ๆ ของประเทศ เพราะน้ำเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งการอุปโภคบริโภค การช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ การทำการเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การคมนาคม การผลิตพลังงาน รวมทั้งการท่องเที่ยว ซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำนั้น ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ข. ด้านอื่น ๆ (๑) บัญญัติว่า “ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน”

ที่ผ่านมาแม้ว่าประเทศไทยได้กำหนดแนวนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๘ โดยยึดหลักการบริหารจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำอย่างบูรณาการและยั่งยืนบนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ แต่พบว่ายุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังไม่สามารถที่จะนำไปสู่การดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งยังมีข้อจำกัดต่อการบูรณาการแผนงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การดำเนินการขาดเอกภาพ อีกทั้ง ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจำนวนมาก ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้และการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ที่แตกต่างกัน อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายบางส่วนยังมีความซ้ำซ้อน ขัดแย้ง ไม่เชื่อมโยง และไม่ครอบคลุมการปฏิบัติภารกิจที่จำเป็นทั้งหมดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำได้อย่างยั่งยืน

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เป็นกฎหมายที่สำคัญและมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในวงกว้าง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วยข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างแท้จริง ประกอบกับ ตามมาตรา ๗๗ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผย ผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน คณะกรรมการวิสามัญ จึงได้มีมติเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรีและลุ่มน้ำป่าสัก โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งอุปสรรคและข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานในพื้นที่จากหน่วยงานภาครัฐ คณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ และภาคประชาชน

๒. เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการเดินทางไปศึกษาดูงานเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

วิธีการดำเนินการ

เดินทางไปศึกษาดูงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) วันอังคารที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ และบริเวณทะเลสาบสงขลา อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนในพื้นที่

๒) วันพุธที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา รับฟังบรรยายสรุป เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา และลุ่มน้ำ ในเขตพื้นที่ภาคใต้ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ หอประชุมเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเวลา ๑๔.๐๐ - ๑๕.๓๐ นาฬิกา ลงพื้นที่ศึกษาดูงานเกี่ยวกับ เส้นทางน้ำ และแนวทางการแก้ไขเพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ณ โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งอุปสรรค และข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานในพื้นที่จากหน่วยงานภาครัฐ คณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ และภาคประชาชน เพื่อรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

ส่วนที่ ๑

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา และลุ่มน้ำในเขตพื้นที่ภาคใต้ ณ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด จังหวัดสงขลา

“น้ำ” เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกชีวิต ทั้งการอุปโภคบริโภค การช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ การทำเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การคมนาคม การผลิตพลังงาน รวมทั้งการท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้น้ำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทั้งสิ้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจึงเป็นอีกประเด็นสำคัญในการปฏิรูปประเทศ และได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ข. ด้านอื่น ๆ (๑) บัญญัติว่า “ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน” และเพื่อให้การปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีกลไกในการดำเนินการ ประเทศไทยจึงสมควรที่จะมีกฎหมายในการบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเป็นเอกภาพอย่างแท้จริง

จากการพิจารณาเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... จะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนทุกภาคส่วน ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญประกอบด้วยข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ที่สุด และสะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริง รวมทั้งข้อห่วงใยต่าง ๆ จากภาคประชาชนจากทุกกลุ่มอาชีพ ในแต่ละลุ่มน้ำ คณะกรรมการวิสามัญจึงได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงานและเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเกษตรกร กลุ่มประมง และกลุ่มปศุสัตว์ในพื้นที่เขตอำเภอระโนด ณ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด จังหวัดสงขลา

นายคลเดช พัฒนรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้กล่าวต้อนรับคณะกรรมการวิชาการวิสามัญในการเดินทางมาศึกษาดูงาน ณ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด จังหวัดสงขลา และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

สำหรับการเดินทางมาศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญในครั้งนี้ เพื่อมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... อีกทั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเสนอข่าวการจัดเก็บภาษีน้ำ ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวที่เกิดขึ้นและไม่เกิดความสับสนตลอดจนคลายความกังวลให้กับประชาชนได้อย่างชัดเจน

พลเอก อภิษฐ์ หมิ่นสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ... สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) การเดินทางมารับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ณ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งอุปสรรคและข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานในพื้นที่จากหน่วยงานภาครัฐ คณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ และภาคประชาชน ตลอดจนเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... มีความสมบูรณ์ที่สุด นอกจากนี้ การพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญได้ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน โดยได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาแล้ว จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ ณ จังหวัดพะเยา
- ครั้งที่ ๒ ณ จังหวัดลพบุรี
- ครั้งที่ ๓ ณ จังหวัดขอนแก่น
- ครั้งที่ ๔ ณ จังหวัดสมุทรสงคราม

(๒) ตามที่ได้มีข่าวเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีค่าน้ำ ตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... นั้น ตนพร้อมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ได้จัดแถลงข่าวเพื่อชี้แจงข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ให้แก่ประชาชนได้รับทราบและสื่อมวลชนได้รับทราบและเข้าใจข้อเท็จจริงแล้วว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีคำว่า “ภาษีน้ำ” ตามที่ได้มีการเสนอข่าวแต่อย่างใด อีกทั้ง ในส่วนของประเด็นการจัดเก็บค่าใช้น้ำนั้น คณะกรรมการวิสามัญยังไม่มีข้อยุติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

(๓) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ของคณะกรรมการวิสามัญ เป็นการพิจารณาภายใต้กรอบที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดไว้ กล่าวคือ ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน นอกจากนี้ เมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้วจะต้องไม่เพิ่มภาระให้กับประชาชน และสามารถบังคับใช้ได้โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน

(๔) ประชาชนต้องได้รับประโยชน์ในการเข้าถึงแหล่งน้ำสาธารณสุขอย่างเท่าเทียมกัน และไม่เกิดปัญหาการแย่งชิงน้ำกัน มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน การประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น รวมทั้งต้องมีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัยโดยใช้ต้นทุนต่ำ อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาของการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... คณะกรรมการวิสามัญพบว่า ที่ผ่านมามีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทยมีหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จำนวน ๔๒ หน่วยงาน และมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องจำนวน ๓๘ ฉบับ จากกรณีดังกล่าวจึงทำให้เกิดปัญหาความไม่มีเอกภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ความเชื่อมโยง ตลอดจนความทับซ้อนในกฎหมายบางฉบับที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเกิดการบูรณาการรวมกันอย่างแท้จริง และมีความเป็นเอกภาพ ตลอดจนเป็นกฎหมายที่ปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างแท้จริงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ช. ด้านอื่น ๆ (๑) ที่กำหนดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน จากเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการวิสามัญจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เกิดความเป็นเอกภาพ ซึ่งเดิมร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) คณะกรรมการวิสามัญได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สำนักงาน กนช.) ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาและบริหารราชการ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมกำกับ ติดตามและประเมินผล (Regulator)

(๕) สำหรับประเด็นเรื่องการจัดสรรน้ำและการแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำ สาธารณะตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ในมาตรา ๓๙ ไม่ปรากฏถ้อยคำว่า “ภาษีน้ำ” ดังที่ได้มีการเสนอข่าวแต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนคลายความกังวล คณะกรรมาธิการวิสามัญ ยืนยันว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการจัดสรรน้ำ ของประเทศคณะกรรมาธิการวิสามัญจะคำนึงถึงการใช้น้ำพื้นฐานตามลำดับ เช่น การใช้ทรัพยากรน้ำ สาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ ประชาชนจะต้องมีน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ ตลอดจน น้ำเพื่อจาริตประเพณี เป็นต้น

(๖) ปัจจุบันการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ของคณะกรรมาธิการ วิสามัญได้มีการขอขยายระยะเวลาเป็นครั้งที่ ๔ ออกไปอีก ๙๐ วัน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑ ดังนั้น ตามที่มีการเสนอข่าวว่าจะมีการจัดเก็บค่าใช้น้ำในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ นั้น ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด

ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นายเดช เล็กวิชัย ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด - กระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ได้กล่าวต้อนรับคณะกรรมการมาธิการวิสามัญ และผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการบริหารจัดการน้ำคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

โครงการบริหารจัดการน้ำคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ครอบคลุมอำเภอระโนด อำเภอกะแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ และอำเภอลำสนธิ โดยมีพื้นที่ประมาณ ๘๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งคาบสมุทรนี้มีลักษณะแคบ โดยมีความยาวประมาณ ๗๐ กิโลเมตร และมีความกว้างประมาณ ๕- ๑๒ กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ประกอบกับการขึ้นลงของน้ำทะเลทำให้ประสบปัญหาอุทกภัยมาโดยตลอด เมื่อเกิดฝนตกหนักในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาทำให้คาบสมุทรสทิงพระมีพื้นที่น้ำท่วมเป็นบริเวณกว้างราษฎรจำนวนมากได้รับความเดือดร้อน เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ คาบสมุทรสทิงพระยังประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรเป็นประจำ โดยมีสาเหตุหลัก กล่าวคือ ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ น้ำต้นทุนไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่สามารถใช้น้ำจากทะเลสาบสงขลาได้ เพราะมีการรุกตัวของน้ำเค็มถึงทะเลสาบตอนบน และระบบกระจายน้ำที่ไม่เหมาะสม จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น กรมชลประทาน ซึ่งมีบทบาทภารกิจในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ “คาบสมุทรสทิงพระ” จึงได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาโดยตลอด เช่น การก่อสร้างคันกั้นน้ำ การปรับปรุงคลองเก็บกักน้ำ การก่อสร้างประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำต่าง ๆ โดยเริ่มจากโครงการประตูระบายน้ำปากกระวะ โครงการชลประทานทุ่งระโนด โครงการฝายระวะ โครงการคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอก และโครงการคันกั้นน้ำกระแสสินธุ์ ซึ่งโครงการทั้งหมดปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด - กระแสสินธุ์ ในการบริหารจัดการโครงการ

โดยในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ กรมชลประทานได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษาโครงการคันกั้นน้ำเค็มทะเลสาบสงขลา ที่เกาะใหญ่ แหลมจองถนนเกาะโคป - ปากพะยูน และปากกรอ ซึ่งได้มีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจนครบถ้วนสมบูรณ์จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากสำนักงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยกเลิกการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับโครงการคันกั้นน้ำเค็มทะเลสาบสงขลา เนื่องจากราษฎรคัดค้านโครงการ โดยให้พิจารณาทางเลือกอื่นในการจัดหาน้ำให้แก่เกษตรกรหรือการปรับเปลี่ยนอาชีพเกษตรกรที่ใช้น้ำน้อย ตลอดจนการหาอาชีพนอกภาคการเกษตร อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ กรมชลประทานจึงได้มีการศึกษาความเหมาะสม “โครงการบริหารจัดการน้ำคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา” ในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและปัญหาขาดแคลนน้ำ เพื่อการเกษตรในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระอย่างเป็นระบบ และครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่และทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดและมีความยั่งยืน ซึ่งโครงการดังกล่าวได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

สำหรับโครงการบริหารจัดการน้ำคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ส่วนหลัก ดังนี้

๑. การแก้ไขปัญหาอุทกภัย มีการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ การก่อสร้างคันป้องกันน้ำท่วมและอาคารประกอบ เพื่อกั้นน้ำจากทะเลสาบสงขลาไม่ให้ไหลเข้าสู่พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระในฤดูน้ำหลาก และกั้นน้ำเค็มเข้าพื้นที่เกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง โดยการก่อสร้างคันกั้นน้ำริมทะเลสาบสงขลาต่อจากคันกั้นน้ำกระแสดินธุ์ โดยการยกระดับถนนสายแยก ทล.๔๐๘๓ – ม.ควนชะลิก และการก่อสร้างคันกั้นน้ำจากบ้านเกาะใหญ่ถึงบ้านทุ่งกระ

๑.๒ ปรับปรุงประสิทธิภาพคลองระบายน้ำในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ เพื่อระบายปริมาณน้ำผิวดินในพื้นที่ให้ไหลลงสู่อ่าวไทยได้ดียิ่งขึ้น โดยการขุดลอกขยายคลองต่าง ๆ ได้แก่ คลองระโนด คลองศาลาหลวง คลองโคกทอง – คลองหัวคลอง คลองโรง – คลองพังยาง และการก่อสร้างสถานีสูบน้ำเพื่อสูบน้ำระบายน้ำที่ท่วมขังออกสู่ทะเลสาบสงขลา

๑.๓ การผันน้ำจากทะเลสาบสงขลาออกสู่อ่าวไทย เพื่อลดระดับน้ำในทะเลสาบสงขลาในช่วงฤดูน้ำหลาก โดยการเพิ่มช่องทางระบายน้ำหลากที่เกิดจากฝนตกในพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลาซึ่งทำให้น้ำในทะเลสาบสงขลาสูงขึ้นและเอ่อท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำรอบทะเลสาบออกสู่อ่าวไทยโดยตรง โดยการผันน้ำผ่านคลองบน คาบสมุทรสทิงพระ ได้แก่ คอกลงหนังและคลองสทิงพระ

๑.๔ ก่อสร้างท่อระบายน้ำกั้นน้ำจากทะเลสาบสงขลา ที่ตำบลปาขาด อำเภอสิงหนคร จำนวน ๔ แห่ง ปิดปากคลอง ๔ สาย ที่ระบายลงทะเลสาบสงขลาตามแนวถนนเลียบริมทะเลสาบในปัจจุบัน เพื่อป้องกันน้ำจากทะเลสาบสงขลาไหลเข้าท่วมพื้นที่

๒. การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ได้แก่

๒.๑ การปรับปรุงคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอก โดยการปรับปรุงและขุดขยายคลองส่งน้ำพลเอกอาทิตย์กำลังเอก เพื่อเพิ่มปริมาณเก็บกักน้ำให้มากขึ้น การก่อสร้างระบบกระจายน้ำจากคลองพลเอกอาทิตย์ฯ ตลอดจนการก่อสร้างสถานีสูบน้ำโคกพระพร้อมระบบส่งน้ำ และสถานีสูบน้ำคลองหนังพร้อมระบบส่งน้ำ เพื่อสูบน้ำมาเติมลงในคลองพลเอกอาทิตย์ฯ

๒.๒ ก่อสร้างระบบกระจายน้ำริมคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอก ในเขตพื้นที่อำเภอกระแสดินธุ์ เพื่อส่งน้ำที่สูบน้ำจากคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอก ส่งเข้าสู่แปลงนาด้วยคูส่งน้ำ

๒.๓ ก่อสร้างระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้าริมคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอก เพื่อนำน้ำจากคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอกขึ้นมาใช้เพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง โดยมีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจำนวน ๒๘ จุด

๒.๔ ก่อสร้างท่อระบายน้ำปลายคลองเพื่อทดน้ำเข้าพื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ ท่อระบายน้ำปลายคลองเฉียงพง ท่อระบายน้ำปลายคลองมหาการ และท่อระบายน้ำคลองไสร้า

๒.๕ ก่อสร้างอาคารกั้นน้ำเค็มเข้าคลองสทิงหม้อ เพื่อบริหารจัดการแบ่งโซนน้ำจืด – น้ำเค็ม ระหว่างพื้นที่ตำบลรำแดงและพื้นที่ตำบลท่าบ อำเภอสิงหนคร บริเวณของปลายคาบสมุทร

๓. การปรับปรุงโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด - กระแสสินธุ์ โดยมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำชลประทาน ได้แก่

๓.๑ การปรับปรุงคลองส่งน้ำและอาคารควบคุมน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำ ได้แก่ คลองสายใหญ่ คลองซอย และคลองแยกซอยช่วงที่มีการชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ให้ใช้งานได้ตามที่ออกแบบไว้

๓.๒ การติดตั้งระบบโทรมาตรเพื่อการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ ติดตั้งระบบโทรมาตรเพื่อการบริหารจัดการน้ำ สำหรับการส่งน้ำชลประทานและการบริหารจัดการน้ำหลาก โดยเสนอติดตั้งสถานีสนามตามตำแหน่งอาคารควบคุมน้ำสำคัญ ได้แก่ สถานีสูบน้ำ ประตูระบายน้ำ และท่อระบายน้ำ โดยแบ่งสถานีสนาม ออกเป็น ๓ ระบบ ดังนี้

- สถานีสนามสำหรับระบบชลประทานทุ่งระโนด จำนวน ๙ สถานี
  - สถานีสนามสำหรับคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอก จำนวน ๑๐ สถานี
  - สถานีสนามสำหรับระบบป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำ จำนวน ๑๖ สถานี
- รวมสถานีสนาม จำนวน ๓๕ สถานี

๓.๓ การจัดหาเครื่องจักรอุปกรณ์ เพื่อการบำรุงรักษาคลองและอาคารชลศาสตร์ และใช้สูบน้ำจากคลองพลเอกอาทิตย์กำลังเอก ได้แก่ รถตักดิน ๓ คัน และเครื่องสูบน้ำแบบเคลื่อนที่ จำนวน ๖ ชุด

๔. ผลประโยชน์ของโครงการ เมื่อดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ จะได้รับผลประโยชน์ ๓ ประการ ดังนี้

๔.๑ การบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ กล่าวคือ ในเขตพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระในพื้นที่ ๔ อำเภอ (อำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ อำเภอสิงหนคร) ได้รับประโยชน์ ได้แก่

- มูลค่าความเสียหายจากอุทกภัยที่ลดลง ทั้งในพื้นที่เกษตรกรรม บ้านเรือนทรัพย์สิน ตลอดจนลดค่าใช้จ่ายภาครัฐในการบรรเทาภัยพิบัติ การชดเชยความเสียหาย และซ่อมแซมสาธารณูปโภคที่เสียหายจากน้ำท่วม

- ยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎร ลดความเดือดร้อน ความวิตกกังวล และความไม่สะดวกต่าง ๆ ในช่วงน้ำท่วม

- สร้างความมั่นใจให้กับราษฎร ในการประกอบอาชีพ เช่น การวางแผนการเพาะปลูก การลงทุนเพื่อการเกษตรกรรม และการพัฒนาธุรกิจด้านต่าง ๆ

๔.๒ การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ ได้แก่ พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระในพื้นที่ทั้ง ๔ อำเภอ โดยผลประโยชน์ที่จะได้รับ กล่าวคือ สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อใช้สำหรับการเพาะปลูกในฤดูแล้ง และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรทำให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๓ การปรับปรุงโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด - กระแสสินธุ์ ทำให้ระบบส่งน้ำชลประทานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถเพิ่มพื้นที่ในการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง ตลอดจนเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระทั้งในฤดูแล้งและฤดูน้ำหลากได้

สรุปสาระสำคัญของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

• ว่าที่ร้อยตรี ไกรธนู แก้วทะนงศ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เขตพื้นที่อำเภอระโนด ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ให้ยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในพื้นที่จังหวัดสงขลา ตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการประกาศเขตห้ามล่าสัตว์ป่าดังกล่าวเป็นการประกาศเขตพื้นที่ทับที่ดินทำกินของเกษตรกร เพราะก่อนการประกาศเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความเข้าใจว่า “เขตห้ามล่าสัตว์ป่า” หมายถึง ห้ามล่าเฉพาะนกเท่านั้น ชาวบ้านจึงได้ลงชื่อให้ความยินยอมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อยืนยันตามข้อตกลง แต่เมื่อชาวบ้านลงชื่อให้ความยินยอมแล้ว กลับไม่สามารถเข้าไปทำกินในที่ดินของตนเพื่อทำการเกษตรหรือนำที่ดินไปดำเนินการทางธุรกรรมใด ๆ ได้ ดังนั้น ตนในฐานะตัวแทนของชาวบ้านจึงเสนอให้ยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่าดังกล่าว

(๒) ให้คณะกรรมการวิสามัญเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้ทบทวนเกี่ยวกับเปิด - ปิดประตูระบายน้ำคลองระโนดกับเกาะใหญ่ ซึ่งเป็นประตูกั้นน้ำเค็ม - น้ำจืด โดยปัจจุบันจะมีการปิดเฉพาะช่วงที่มีน้ำเค็มรุกเท่านั้น แต่หากน้ำเค็มไม่รุกจะเปิดประตูระบายน้ำตลอดเวลา ดังนั้น จึงขอให้มีการยกเลิกการดำเนินการดังกล่าว

(๓) เสนอให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้ได้มาตรฐานอย่างเร่งด่วน และยั่งยืน เนื่องจากพื้นที่คาบสมุทรสติงพระเป็นพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยรัฐควรจัดให้มีระบบหมุนเวียนน้ำ โดยการเปิดช่องทางระบายน้ำ ตลอดจนหาวิธีในแก้ไขปัญหาน้ำแล้งและน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี

(๔) ควรเสนอให้คณะรัฐมนตรีศึกษาและออกแบบเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์รอบทะเลสาบสงขลา

(๕) เสนอให้มีการจัดซื้อเครื่องจักรกลแบบขับเคลื่อนได้ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำแล้งและน้ำท่วมในภาวะเร่งด่วน

• นายปาฏิหาริย์ บุญรัตน์ ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัดสงขลา ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ก่อนร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... จะเข้าสู่การพิจารณาในวาระ ๒ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง และเพื่อให้ประชาชนโดยส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนและเห็นด้วย อีกทั้ง ควรเผยแพร่การรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมในช่องทางต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

(๒) เสนอให้คณะกรรมการวิสามัญจัดทำหนังสือไปยังสภาเกษตรกรแห่งชาติ หรือสำนักงานสภาเกษตรกรของแต่ละจังหวัดให้จัดทำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... แล้วนำเสนอไปยังคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป

(๓) ควรให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นต้นแบบให้กับกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่จะตรา ขึ้นในอนาคตให้มีการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตรากฎหมาย โดยการรับฟังความคิดเห็น จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๔) ควรมีการผลักดันให้การบริหารจัดการพื้นที่ของทะเลสาบสงขลาบรรจุไว้ใน ยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากในอนาคตทะเลสาบสงขลาอาจเป็นแหล่งมรดกโลก

(๕) เนื่องจากปัจจุบันทะเลสาบสงขลา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบมากถึง ๒๒ หน่วยงาน ทำให้การบริหารจัดการทะเลสาบสงขลาไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น ควรมีการบูรณาการให้มี หน่วยงานที่รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียวที่เป็นเอกภาพ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศต่อไป

● **นายถาวร แซ่อิว ประธานชมรมชาวนาจังหวัดสงขลาและผู้แทนกรรมการลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา** ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ตามที่มีการเสนอข่าวอย่างแพร่หลายว่า จะมีการเก็บภาษีน้ำ ทำให้ประชาชน ที่ทำการเกษตรเกิดความวิตกกังวลเป็นอย่างมากว่า หากร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... มีผลใช้บังคับจะทำให้ชาวนาหรือเกษตรกรได้รับความเดือดร้อน จนอาจจะต้องขายที่ดินทำกิน เนื่องจาก มีต้นทุนเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการเก็บค่าใช้น้ำ ดังนั้น ตนจึงขอให้คณะกรรมการวิสามัญได้ชี้แจงเกี่ยวกับ ประเด็นดังกล่าว เพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่ประชาชนและเกษตรกรว่าการทำนาจำนวนกี่ไร่ถึงจะมีการ จัดเก็บค่าใช้น้ำ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร

(๒) รัฐควรมีวิธีการแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับน้ำเค็มรุกอย่างถาวร เนื่องจากพื้นที่ ทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่รับน้ำเค็มโดยตรง

● **นายวิรัตน์ หยุทอง ผู้แทนคณะทำงานต้นข้าว สภาเกษตรกรจังหวัดสงขลา** ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ตนขอน้อมน้ำพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิดี จักรีนฤดินทร สยามินทราธิรา บรมนาถบพิตร ให้ไว้ ณ สวนจิตรลดา วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๙

ปรัชญาน้ำ คือ ชีวิต ความตอหนึ่ที่ว่า “...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้น้ำ เพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามี ไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้...”

เนื่องจากชาวบ้านในพื้นที่อำเภอระโนด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาโดยมีแหล่งน้ำจืดจากทะเลสาบสงขลาเป็นต้นทุนหลักในการประกอบอาชีพของเกษตรกร แต่เกิดปัญหาการรุกตัวของน้ำเค็มและช่วงฤดูแล้งน้ำจืดขาดแคลน กรมชลประทานจึงได้มีการแก้ไข ปัญหาดังกล่าวโดยการดำเนินการโครงการคันกั้นน้ำเค็มทะเลสาบสงขลา เพื่อป้องกันการรุกตัว

ของน้ำเค็ม แต่ต่อมาเมื่อมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๙ ให้ยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวเป็นเหตุให้ขาดการป้องกันการรุกตัวของน้ำเค็ม ทำให้น้ำจืดในทะเลสาบสงขลา มีค่าความเค็มเกินกว่ามาตรฐานกำหนดไว้ ชาวบ้านไม่สามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำดังกล่าวเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ ทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น ควรให้รัฐพิจารณาทบทวนปรับปรุง แก้ไขหรือยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้มีวิธีการอื่นหรือแนวทางเลือกอื่นใด ในการแก้ไขปัญหาน้ำเค็มรุกและการขาดแคลนน้ำจืดในช่วงฤดูแล้ง อีกทั้ง เพื่อให้ประชาชนสามารถมีน้ำใช้ในการเกษตรต่อไป

● **นายเนียม สังก์สุวรรณ ผู้แทนชาวบ้านอำเภอระโนด** ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- รัฐควรจัดตั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการขุดลอกทะเลสาบสงขลาให้มีความลึกมากกว่าเดิม เพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้ในปริมาณมาก เกษตรกรสามารถใช้น้ำในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการในการทำการเกษตร อีกทั้ง ควรนำดินที่ได้จากการขุดลอกคืนสู่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลา เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร และปลูกต้นไม้รอบทะเลสาบสงขลาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยรอบทะเลสาบสงขลา

● **นายไสว ศรีสุวรรณ ผู้แทนกลุ่มปศุสัตว์อำเภอระโนด** ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) เนื่องจากปัจจุบันการประกอบอาชีพเกษตรกรรมรายย่อยของเกษตรกรมีต้นทุนสูงอยู่แล้ว ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญควรมีการพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับประเด็นการจัดเก็บค่าใช้น้ำประเภที่สอง ตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

(๒) เสนอให้มีการประกาศยกเลิกเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าพรุเสม็ด ป่าอ่าวบางเต็ง ป่าชายเลนทะเลสาบสงขลา และทะเลหลวง ท้องที่ตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน ตำบลลำปำ อำเภอเมือง ตำบลทานโพธิ์ ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้วตำบลผาละมี ตำบลปากพะยูน ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ตำบลกระแสดินธุ์ ตำบลเชิงแส ตำบลเกาะใหญ่ ตำบลโรง อำเภอกระแสดินธุ์ ตำบลระโนด ตำบลบ้านขาว ตำบลตะเคียนยะ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากประกาศดังกล่าวเป็นการประกาศเขตพื้นที่ที่ทับกับพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ตามประกาศได้รับความเดือดร้อน

● นายсайณท์ สวัสดิ์ยานนท์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแดนสงวน อำเภอร่อนนืด จังหวัดสงขลา ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ควรมีการพิจารณาแหล่งน้ำในเขตชลประทานที่มีขนาดเล็กให้มีความสมบูรณ์ และสามารถใช้น้ำได้อย่างแท้จริง

(๒) เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ควรมีการควบคุมเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ โดยให้มีผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียวให้มีความชัดเจน อีกทั้งควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแผนการบริหารจัดการ

ทรัพยากรน้ำ และนำแผนดังกล่าวมาปฏิบัติและแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง

(๓) ควรลดขั้นตอนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้มีความกระชับและรวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

(๔) ควรกำหนดขอบเขตหรือแนวทางการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเหมาะสมในการแก้ไขปัญหาหรือสั่งการในแต่ละกรณี

(๕) รัฐควรพิจารณาความสำคัญของการแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงความเร่งด่วนเป็นสำคัญ

(๖) เนื่องจากที่ผ่านมาโครงการขุดลอกทะเลสาบสงขลา มีการใช้งบประมาณในการศึกษาเพื่อจะขุดลอกแต่ก็ไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยากต่อการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้งบประมาณดังกล่าว เนื่องจากไม่มีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทะเลสาบสงขลา ความตื่นใจ ดังนั้น การดำเนินการควรให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม และร่วมตรวจสอบในการใช้งบประมาณเพื่อขุดลอกทะเลสาบสงขลา ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนโดยรอบทะเลสาบสงขลาได้รับประโยชน์จากการใช้น้ำจากแหล่งน้ำดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นายจรูญ ไชยเวทย์ กำนันตำบลวัดสน ได้เสนอความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- ควรกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้แทนกรมชลประทาน มีหน้าที่และอำนาจในการบริหารจัดการน้ำแล้งและน้ำท่วม โดยเฉพาะการสั่งการในขณะที่ยังกำลังจะท่วม ไว้ในร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

คณะกรรมการวิสามัญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

● พลเอก อภิวัชร์ หมื่นสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตอบข้อซักถาม สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ประเด็นเกี่ยวกับการเสนอให้ ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ คั้น กั้น น้ำ เค็ม ทะเลสาบสงขลา ตนเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ และสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น

(๒) ประเด็นข้อกังวลเกี่ยวกับการเตรียมการรับภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม การขุดลอกทะเลสาบสงขลา การโยกงบประมาณ เมื่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ประกาศใช้ บังคับเป็นกฎหมายแล้ว ก็จะมีการตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ที่มีกฎหมายรองรับ หน้าที่และอำนาจไว้อย่างชัดเจน อีกทั้ง ยังมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สำนักงาน กนช.) มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะทำให้ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบของประเทศมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ มาตรา ๒๖ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คณะกรรมการวิสามัญได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยในเนื้อหาได้กำหนดให้ สัดส่วนขององค์ประกอบคณะกรรมการลุ่มต้องมาจากทุกภาคส่วนในสัดส่วนที่เหมาะสม ดังนั้น การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จะเป็นไปตามแผนที่คณะกรรมการลุ่มเสนอ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เช่น แผนการเตรียมการเรื่องการป้องกัน ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม การจัดทำแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ หรือมาตรฐานของแหล่งน้ำขนาดเล็ก หรือระบบระบายน้ำแบบหมุนเวียน จะมีการกำหนดไว้ในแผน รวมตลอดถึงการจัดตั้งงบประมาณ ก็ไม่สามารถโยกย้ายได้ เนื่องจากต้องทำตามแผนที่คณะกรรมการลุ่มน้ำหรือคณะกรรมการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติกำหนดไว้ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... อีกประการหนึ่งด้วย

(๓) ส่วนประเด็นการจัดเก็บค่าใช้น้ำ ยืนยันว่าจะไม่มีการจัดเก็บค่าใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง และเกษตรกรรายย่อยอย่างแน่นอน ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๙ ของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เช่น การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตร หรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไก ที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ อีกทั้ง เรื่องการจัดเก็บค่าใช้น้ำและการแบ่งประเภทการใช้น้ำนั้น คณะกรรมการวิสามัญเห็นว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ มีความละเอียดอ่อน และมีเนื้อหาสาระ

ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง โดยประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการวิสามัญยังไม่มีข้อยุติหรือข้อสรุปใด ๆ ทั้งสิ้นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด

● **นายสุรจิต ชिरเวทย์ กรรมการวิสามัญ** ได้ให้ข้อมูลสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับข้อกังวลการบริหารจัดการทะเลสาบสงขลา ซึ่งแยกประเด็นได้ดังนี้

(๑) ข้อกังวลเกี่ยวกับเรื่องระบบการปิด – เปิดประตูระบายน้ำ โดยระบบปิดล้อมหรือต้องการให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการระบบการปิด – เปิดประตูระบายน้ำใหม่ หรือหาแนวทางหรือทางเลือกอื่นใดเพื่อแก้ไขปัญหาการรุกตัวของน้ำเค็ม ตนขอยกตัวอย่างการบริหารจัดการเกี่ยวกับประตูระบายน้ำของจังหวัดสมุทรสงครามที่กรมชลประทานได้ก่อสร้างขึ้นซึ่งมีอยู่ ๑๓๐ ประตู แต่ปัจจุบันได้มีการยกเลิกประตูระบายน้ำให้เหลือเพียง ๑๑ ประตู เนื่องจากการประกอบอาชีพของชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระบบการปิด – เปิดประตูระบายน้ำควรพิจารณาการแก้ไขปัญหาตามข้อเท็จจริงของแต่ละพื้นที่และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

(๒) มาตรการใช้สิ่งก่อสร้างและระบบสูบน้ำ อาจเป็นระบบที่ทำให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ที่มีความที่ซ้ำซ้อนและเป็นการเพิ่มขึ้นตอน

(๓) ประเด็นเรื่องมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการคันกั้นน้ำเค็มทะเลสาบสงขลา ตนเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีมิได้เป็นกฎหมายที่บังคับแก่ประชาชนโดยทั่วไป เพียงแต่ใช้บังคับแก่หน่วยงานที่กำหนดไว้ในมติคณะรัฐมนตรีนั้น ๆ ให้ปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นวิธีการบริหารราชการแผ่นดินทั่วไป

(๔) ประเด็นให้มีการศึกษาและจัดทำวิเคราะห์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (EIA) และศึกษาด้านวิศวกรรมของทะเลสาบสงขลาใหม่ ตนเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ โดยสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๔๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้

“มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

..... ฯลฯ.....

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

..... ฯลฯ.....”

ทั้งนี้ การใช้สิทธิดังกล่าวให้ทำเป็นหนังสือเสนอไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ช่วยดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ แต่ข้อเสนอที่นำเสนอต้องมีเหตุผลและรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา

อย่างไรก็ตาม หากประชาชนชาวระโนดมีข้อเสนอหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพิ่มเติมประการใด สามารถนำส่งเป็นหนังสือไปยังคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้

● นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

ได้มีการแบ่งประเภทการใช้น้ำ ออกเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การอุตสาหกรรมในครัวเรือน

(๒) การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา และกิจการอื่น

(๓) การใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อข้ามลุ่มน้ำ หรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ ประเด็นการจัดเก็บค่าใช้น้ำประเภทที่หนึ่งจะไม่มี การจัดเก็บค่าใช้น้ำอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม ลักษณะหรือรายละเอียดการใช้น้ำแต่ละประเภทที่หนึ่ง ประเภทที่สอง และประเภทที่สามจะกำหนดไว้ในกฎกระทรวงต่อไป

● พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่า สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การครอบครองที่ดินประเทศไทย มีกฎหมายรองรับการครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีอยู่หลายฉบับโดยเริ่มตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๙ เช่น พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ โดยกำหนดให้บุคคลใดก็ตามที่ครอบครองที่ดินและใช้ประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๗๙ แม้ต่อมาจะมีกฎหมายให้บุคคลที่ครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวไปแจ้งสิทธิครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดิน แต่หากไม่ดำเนินการให้ชอบด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น การออกโฉนดที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง และให้พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ คงใช้บังคับต่อไป ดังนั้น การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตอุทยานแห่งชาติ รวมถึงข้อกัังวลเกี่ยวกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นั้น บุคคลที่ครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดินมีสิทธิการครอบครองในที่ดินเหนือกว่ากฎกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาทั้งปวง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ นอกจากนี้ ยังมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๐๘/๒๕๐๙ ซึ่งสามารถใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินการเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวได้

ส่วนที่ ๒

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา และลุ่มน้ำในเขตพื้นที่ภาคใต้ ณ หอประชุมเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นกฎหมายแม่บทด้านทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ เช่น ปัญหาน้ำแล้ง ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาคูณภาพน้ำ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมีหลายหน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกฎหมายหลายฉบับ จึงทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหานั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... จึงได้จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ หอประชุมเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วน รอบด้าน ทั้งจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนที่ได้มาสะท้อนความต้องการ ความคิดเห็นและข้อห่วงใยต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอนด้วย เมื่อกฎหมายมีผลบังคับประกาศใช้แล้วประชาชนจะได้รับความเป็นธรรม ไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน และเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นายไพโร พัฒโน นายกเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้กล่าวต้อนรับคณะกรรมการวิสามัญและผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งได้สรุปสถานการณ์น้ำในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

รายงานสถานการณ์น้ำเพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาอุทกภัยในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่

ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จะมีคลองสายหลักที่มีประสิทธิภาพในการระบายน้ำในกรณีที่มีฝนตกหนัก ได้แก่

(๑) คลองอู่ตะเภา โดยมีอัตราการไหลของน้ำอยู่ที่ ๔๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(๒) คลองภูมินาดำริ หรือ คลอง ร. ๑ โดยมีอัตราการไหลของน้ำอยู่ที่ ๔๖๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(๓) คลองเตย โดยมีอัตราการไหลของน้ำอยู่ที่ ๘๘๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที (ไหลลงคลองอู่ตะเภา)

(๔) คลองหวัด โดยมีอัตราการไหลของน้ำอยู่ที่ ๑๖๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที (ไหลลงคลองอู่ตะเภา)

โดยเทศบาลนครหาดใหญ่จะประสบปัญหาอุทกภัยหรือไม่ หรือจะแก้ไขปัญหาก็ได้รวดเร็วเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับการระบายน้ำของ “คลองอู่ตะเภา” และ “คลอง ร.๑” นอกจากนี้เทศบาลนครหาดใหญ่ยังมีสถานีสูบน้ำอีกจำนวน ๒๔ สถานี และได้วางระบบการบริหารจัดการรวมทั้งการขุดลอกคูระบายน้ำไว้เพื่อเตรียมความพร้อม ในปัจจุบันระบบระบายน้ำมีศักยภาพรับน้ำในลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาได้ในอัตราไม่เกิน ๑,๑๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที แต่หากโครงการขยายคลอง ร.๑ ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการโดยกรมชลประทานแล้วเสร็จ จะสามารถระบายน้ำได้ถึง ๑,๕๐๐ - ๑,๖๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ซึ่งเมื่อรวมกับการระบายน้ำของคลองอู่ตะเภาอีกจำนวน ๔๖๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที จะสามารถระบายน้ำได้ถึง ๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที อันอาจเป็นผลให้ปัญหาอุทกภัยในหาดใหญ่หมดไปได้ และทำให้มีระบบการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นายขจรศักดิ์ เจริญโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้รายงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. จังหวัดสงขลา มีจำนวน ๑๖ อำเภอ ประชากร จำนวน ๑.๔ ล้านคน มีพื้นที่ทั้งหมด ๔.๖ ล้านไร่ ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ ๓ ของภาคใต้ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ทางการเกษตร ๒.๙ ล้านไร่ จังหวัดสงขลา สูงจากระดับน้ำทะเล

๔ เมตร ประกอบด้วยกลุ่มน้ำหลัก ๒ กลุ่มน้ำ คือ (๑) กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และ (๒) กลุ่มน้ำภาคใต้ ฝั่งตะวันออก มีแหล่งน้ำ สำคัญ ๕ แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ทะเลสาบสงขลา คลองพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก คลองรัตภูมิ คลองอู่ตะเภา คลองนาทวี และคลองเทพา

๒. สำหรับพื้นที่การบริหารจัดการน้ำมี ๕ กลุ่มน้ำย่อย ได้แก่

(๑) กลุ่มน้ำย่อยคาบสมุทรสทิงพระ : อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ และอำเภอสิงหนคร

(๒) กลุ่มน้ำย่อยคลองรัตภูมิ : อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอรัตภูมิและอำเภอควนเนียง

(๓) กลุ่มน้ำย่อยคลองอู่ตะเภา : อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสะเดา อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอนาหม่อม อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ และเมืองสงขลา

(๔) กลุ่มน้ำย่อยคลองนาทวี : อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอนาทวีและอำเภอจะนะ

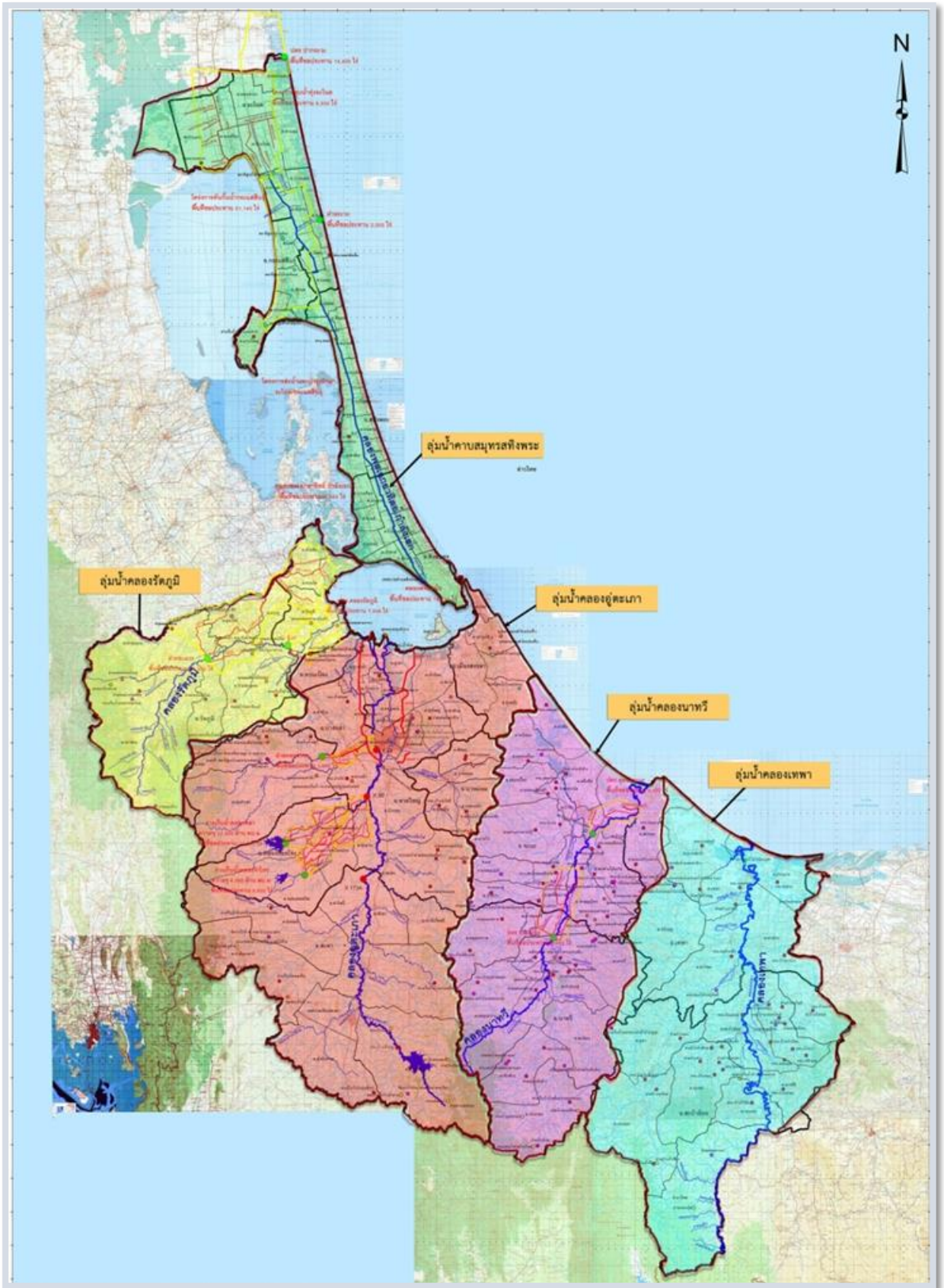
(๕) กลุ่มน้ำย่อยคลองเทพา : อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเทพาและอำเภอสะบ้าย้อย

ทั้งนี้ จังหวัดสงขลาได้จัดทำสถิติข้อมูลการใช้น้ำแบ่งเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

- น้ำเพื่อการเกษตร	ร้อยละ ๕๒
- น้ำเพื่ออุตสาหกรรม	ร้อยละ ๑๘
- น้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค และการท่องเที่ยว	ร้อยละ ๑๔
- น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ	ร้อยละ ๑๓
- น้ำเพื่อปศุสัตว์	ร้อยละ ๓

๓. สภาพปัญหาทรัพยากรน้ำที่สำคัญในจังหวัดสงขลา คือ ปัญหาอุทกภัย ปัญหาน้ำแล้ง ปัญหาน้ำเสีย และปัญหาน้ำเค็มรุกกล้า ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัย ดังนี้

- การเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวของชุมชน
- การท่องเที่ยว
- การอุตสาหกรรม
- การเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ
- การบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำและแหล่งน้ำสาธารณะ
- การสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ
- การปล่อยมลพิษลงแหล่งน้ำ

แผนที่แสดงลุ่มน้ำในจังหวัดสงขลา

(๑) ปัญหาน้ำท่วมจะเกิดขึ้นทุกพื้นที่ใน ๕ ลุ่มน้ำ แต่พื้นที่สำคัญ คือ คลองอุตะเภา เนื่องจากมีเมืองหาดใหญ่เป็นปลายทางและเป็นพื้นที่แอ่งกระทะ สิ่งที่จะช่วยในการป้องกันน้ำท่วม คือ โครงการชลประทานสร้างคลองภูมินาถดำริ หรือ คลอง ร. ๑ ซึ่งเป็นโครงการตามพระราชดำริ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการขยายพื้นที่คลอง ส่วนปัญหาน้ำท่วมบริเวณลุ่มน้ำในคาบสมุทรสทิงพระมีสาเหตุหลัก คือ ฝนตกหนักและน้ำทะเลหนุน โดยในปี ๒๕๕๙ ได้เกิดน้ำท่วมใน ๔ อำเภอ กรมชลประทานจึงได้มีโครงการปรับปรุงคลองระบายน้ำ และทางจังหวัดสงขลาได้เสนอโครงการปรับปรุงระบบเตือนภัยและจัดตั้งศูนย์เตือนภัยในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด - กระแสสินธุ์ โดยอยู่ระหว่างการเสนอของบประมาณปี ๒๕๖๒

(๒) ปัญหาน้ำแล้งจะเกิดขึ้นในกรณีที่ฝนทิ้งช่วงในเขตพื้นที่อำเภอสทิงพระ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่มีป่าไม้ ภูเขา และแหล่งเก็บกักน้ำสำหรับการแก้ไขปัญหาลำน้ำจังหวัดสงขลาได้ร่วมกับกรมชลประทานดำเนินโครงการก่อสร้างแก้มลิง และฝายทดน้ำ เพื่อเก็บกักน้ำ การขุดลอกคูคลอง เป็นต้น

(๓) ปัญหาน้ำเสียจะอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอุตะเภา อำเภอสะเดา และอำเภอหาดใหญ่ โดยเฉพาะในอำเภอสะเดาจะมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศให้อำเภอสะเดาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งได้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ การขยายตัวชุมชนและการปล่อยมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ ทั้งนี้ ได้มีแนวทางการแก้ไขปัญหามาโดยการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียเพิ่มเติม และให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด รวมทั้งมีโครงการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับชุมชนโดยรอบ

(๔) ปัญหาน้ำเค็มรุกกล้าในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งแก้ไขปัญหามาโดยให้มีการสร้างคันทบลำน้ำ และสร้างอาคารบังคับน้ำที่บริเวณปากแม่น้ำ

๔. สำหรับแผนบูรณาการในการขับเคลื่อนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ทางจังหวัดสงขลา โดยกรมทรัพยากรน้ำได้เสนอของบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ จำนวน ๕๓๖ โครงการ เป็นจำนวนเงิน ๑๔,๑๘๘ ล้านบาท ซึ่งขณะนี้ได้รับจัดสรรแล้วจำนวน ๓๖๗ โครงการ เป็นเงิน ๑,๔๘๐ ล้านบาท ทั้งนี้ จังหวัดสงขลาได้จัดทำแผนเป็นระยะเวลา ๕ ปี แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว

ในการนี้ สำหรับการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการน้ำของจังหวัดสงขลา ปัจจุบันได้แก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนจนบรรลุผลสำเร็จไปพอสมควร แต่ปัญหาสำคัญที่จะต้องคิดในระยะต่อไป คือ ปัญหาการขยายตัวชุมชน ปัญหาการใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรม ปัญหาน้ำต้นทุน นอกจากนี้ข้อสะท้อนปัญหาใน ๓ ประเด็นหลักที่ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังขาดประสิทธิภาพ ดังนี้

(๑) โครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังขาดการกลไกในการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่ กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ มีหน้าที่และอำนาจที่ไม่ชัดเจน ดังนั้น จึงควรปรับปรุงแก้ไขหน้าที่และอำนาจ โดยการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ชัดเจนไว้ในกฎหมาย

(๒) ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจำนวนมาก แต่ยังขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน

(๓) ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อนำมาดำเนินการตามแผนที่คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำเสนอ จึงทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนแผนและโครงการต่าง ๆ ได้

นายวิรัตน์ รักษ์พันธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รายงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๔ ลุ่มน้ำ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก พื้นที่ลุ่มน้ำตาปี และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ ๙,๙๔๒,๕๐๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖,๒๑๔,๐๖๔ ไร่ มีพื้นที่มากเป็นอันดับ ๒ ของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ ๑๖ หรือประมาณ ร้อยละ ๑.๙๘ ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม ๑,๑๐๐,๐๐๐ ไร่ แบ่งออกเป็น พื้นที่บริเวณลุ่มน้ำชายฝั่งตะวันออกส่วนที่ ๑ ประมาณ ๔๔,๐๐๐ ไร่ ลุ่มน้ำคลองปลา ๒๘,๐๐๐ ไร่ ลุ่มน้ำภาคใต้ชายฝั่งตะวันออกส่วนที่ ๔ ประมาณ ๘๘๐,๐๐๐ ไร่ แม่น้ำตาปี ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ และลุ่มน้ำแม่น้ำปากพนัง ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ ประกอบด้วย อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอนบพิตำ อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอพระพรหม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอจุฬาภรณ์ ส่วนลุ่มน้ำต้นน้ำตาปี ประกอบด้วยอำเภอพิปูนและอำเภอฉวาง

● ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑) ปัญหาด้านองค์กรผู้ใช้น้ำยังไม่เข้มแข็ง เช่น ปัญหาการขาดการประสานงานของกลุ่มผู้ใช้น้ำในสายน้ำเดียวกัน การขาดความรู้หรือคำแนะนำในการรวมกลุ่ม การขาดความต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ เป็นต้น

๒) ประชาชนบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรอื่นๆ ทำให้มีการบุกรุกทรัพยากรต่างๆ เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากการขาดแคลนงบประมาณทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการให้ความรู้และฝึกอบรมแก่กลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง

๓) กฎหมายที่มีอยู่ ผู้รักษากฎหมายยังใช้กฎหมายไม่เข้มงวด ทำให้มีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรอยู่เป็นประจำ

๔) ปัญหาการขาดฐานข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ ข้อมูลน้ำดิบ ข้อมูลน้ำท่า ข้อมูลปริมาณน้ำไหลลงอ่าง ข้อมูลปริมาณการตกตะกอน

๕) ปัญหาปริมาณน้ำท่าในฤดูแล้งมีปริมาณลดลง เนื่องจากพื้นที่ป่าต้นน้ำลดลง มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ไปเป็นพื้นที่การเกษตร เช่น พื้นที่ป่าพรุเปลี่ยนแปลงไปเป็นส่วนปาล์ม เป็นต้น

๖) ประสิทธิภาพการชลประทานต่ำ เนื่องจากโครงการที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่เป็นฝายทดน้ำ ในฤดูฝนมีปริมาณน้ำมาก จึงส่งน้ำตามคำร้องขอของเกษตรกรอย่างประหยัด ในฤดูแล้งไม่มีน้ำต้นทุนเพียงพอที่จะส่งให้พื้นที่การเกษตร

๗) ปัญหาการตกตะกอน คุณภาพน้ำ และการขยายพันธุ์อย่างรวดเร็วของวัชพืช การเก็บกักน้ำไว้ในลำน้ำธรรมชาติเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้เกิดการตกตะกอน คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง และการขยายพันธุ์ของวัชพืชเร็วยิ่งขึ้น

๘) ปัญหาการขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการบริหารจัดการน้ำ

นายวรเชษฐ พรหมโอภาส รองผู้ว่าราชการ จังหวัดยะลา ได้รายงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำใน เขตพื้นที่จังหวัดยะลา โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

จังหวัดยะลามีจำนวน ๘ อำเภอ ๕๘ ตำบล มีลุ่มน้ำสำคัญ ๒ ลุ่มน้ำ ได้แก่

๑) ลุ่มน้ำปัตตานี

ลักษณะภูมิประเทศมีแม่น้ำปัตตานีเป็น แม่น้ำสายหลัก ต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาสันกาลาคีรี ในเขต อำเภอเบตง มีความยาว ๒๑๐ กิโลเมตร ไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือ จังหวัดยะลาไหลผ่าน อำเภอเบตง อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอกรงปินัง และอำเภอเมือง ส่วนจังหวัดปัตตานี ไหลผ่าน อำเภอยะรัง หนองจิกและไหลลงอ่าวไทยที่อำเภอเมืองปัตตานีมีพื้นที่ลุ่มน้ำรวม ๓,๘๓๕ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมทั้งจังหวัดปัตตานีและยะลา ลุ่มน้ำปัตตานีจะมีเขื่อนที่สำคัญ ๒ เขื่อน ได้แก่

- **เขื่อนบางลาง** เป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียว ตั้งอยู่ที่บ้านบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา สันเขื่อนกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๔๓๐ เมตร สูง ๘๕ เมตร เก็บน้ำได้สูงสุด ๑,๔๕๔.๓๖ ล้านลบ.ม. ที่ระดับ + ๑๑๕.๐๐ ระดับน้ำทะเลปานกลาง มีพื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อน ๒,๐๘๐ ตารางกิโลเมตร สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ๗,๒๐๐ กิโลวัตต์ โดยได้ผลิตไฟฟ้าและหล่อเลี้ยงเกษตรกร จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นอีกปัญหาทำให้ชาวบ้านของจังหวัดยะลาซึ่งอยู่กลางน้ำขาดน้ำ ทั้งนี้ หากดำเนินการสร้างเขื่อนในบริเวณอำเภอกรงปินัง จะสามารถแก้ไขปัญหาให้กับชาวยะลาได้

- **เขื่อนปัตตานี** เป็นเขื่อนระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กกั้นแม่น้ำปัตตานีอยู่ในพื้นที่ ตำบลตาเซาะ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีช่องระบายกว้าง ๖ เมตร จำนวน ๖ ช่อง และช่องระบายทราย ขนาด ๖ เมตร ๑ ช่อง ทางระบายน้ำอุกเฉินยาว ๑,๖๐๐ เมตร มีคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวายาว ๕๓.๔๐ กิโลเมตร ฝั่งซ้ายยาว ๓๙.๔๐ กิโลเมตร สายกลางยาว ๒๐.๐๐ กิโลเมตร มีพื้นที่รับประโยชน์ ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดปัตตานี

ภาพเขื่อนบางลาง

ภาพเขื่อนปัตตานี

๒) ลุ่มน้ำสายบุรี

- ลุ่มน้ำสายบุรีมีแม่น้ำสายบุรีเป็นแม่น้ำสายหลัก ต้นกำเนิดอยู่ที่เทือกเขาสันกาลาศรีในเขตอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส มีความยาว ๑๘๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๓,๒๐๕ ตารางกิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอสุคีริน อำเภอศรีสาคร อำเภอรือเสาะ ของจังหวัดนราธิวาส อำเภอรามัน ของจังหวัดยะลาประกอบด้วย (ตำบลบาลอ ตำบลอาซ่อง ตำบลเกะรอ ตำบลตะโล๊ะหะลอ ตำบลท่าธง) อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอกะพ้อ และไหลลงอ่าวไทยที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

- ปัญหาของแม่น้ำสายบุรีคือยังไม่มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จึงเกิดปัญหาทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง ซึ่งทางจังหวัดยะลาได้ทำการศึกษาและเห็นว่าหากมีเขื่อนที่อำเภอรามันจะสามารถแก้ไขปัญหาให้ชาวยะลาได้

● ปัญหาที่เกิดขึ้นกับทั้ง ๒ ลุ่มน้ำ คือ

ปัญหาอุทกภัย

๑) ปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในบริเวณลุ่มน้ำตอนบนและลำน้ำสาขา เกิดจากฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลากลงมามาก ทำให้น้ำระบายไม่ทัน มีสิ่งกีดขวางทางระบายน้ำ มีอาคารระบายน้ำไม่เพียงพอ

๒) อุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มทั้งในจังหวัดยะลาและปัตตานี แม่น้ำสายหลักมีความตื้นเขิน ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาภัยแล้ง

- เกิดจากสภาพดินฟ้าอากาศ โดยเกิดจากสภาวะฝนทิ้งช่วงยาวนาน

● แนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ทั้ง ๒ ลุ่มน้ำ มีดังนี้

๑) ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในแต่ละลุ่มน้ำสาขา เพื่อเก็บกักน้ำ

๒) ก่อสร้างฝายทดน้ำพร้อมระบบส่งน้ำเพิ่มเติม รวมถึงปรับปรุงฝายทดน้ำและระบบส่งน้ำในลำน้ำสาขาหลัก เพื่อให้สามารถกระจายน้ำให้พื้นที่ที่มีความต้องการน้ำได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๓) ขุดลอกลำน้ำสายหลักในช่วงที่ตื้นเขินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ

๔) ก่อสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อรักษาความชุ่มชื้นในเขตพื้นที่ป่าต้นน้ำ ซึ่งทางจังหวัดยะลาได้สร้างฝายขนาดเล็กไปประมาณ ๑๐๐ กว่าแห่ง

● แผนงานโครงการขนาดใหญ่ที่จะดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปัตตานีและลุ่มน้ำสายบุรี

๑) โครงการก่อสร้างประตูละบายน้ำและทดน้ำกรังปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา โดยอยู่ระหว่างการศึกษา

๒) โครงการเขื่อนทดน้ำสายบุรี ตั้งอยู่ที่ตำบลเกะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

๓) ปรับปรุงระบบชลประทานสายกลางโครงการฯส่งน้ำปัตตานี

๔) อ่างเก็บน้ำคลองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๕) อ่างเก็บน้ำลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

๖) โครงการอ่างเก็บน้ำสายบุรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๗) โครงการอ่างเก็บน้ำสายบุรี อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส

● ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๑) ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและต้องให้ความสำคัญกับงบประมาณในการบำรุงรักษาแหล่งน้ำด้วย

๒) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ต้องบูรณาการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนด้วย

นายพงศ์เทพ ไช้มุกต์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ได้รายงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) จังหวัดปัตตานีมี ๒ กลุ่มน้ำหลัก คือ กลุ่มน้ำสายบุรี และกลุ่มน้ำปัตตานี

- ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ คือ ปัญหาน้ำท่วมในช่วงมรสุม แม่น้ำปัตตานีไหลผ่านปัตตานี ๕ ในอำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่ลาน อำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก และอำเภอเมืองปัตตานี ซึ่งกรณีที่น้ำท่วมบริเวณที่ลุ่มริมแม่น้ำอันเป็นที่เกษตรกรรมและน้ำท่วมในเขตเศรษฐกิจหรือในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีนั้น หากมีการจัดสร้างทางระบายน้ำจะช่วยแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งแม้ว่าทางระบายน้ำดังกล่าวจะอยู่ระหว่างการดำเนินการของกรมทรัพยากรน้ำ แต่ยังมีข้อขัดข้องและอุปสรรคในเรื่องของโครงการระบบเตือนภัยน้ำท่วมที่มีปัญหาเรื่อง กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๕๙

๒) ส่วนในเขตกลุ่มน้ำสายบุรี ซึ่งมีพื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำฝั่งตะวันออกของอ่าวไทยนั้น ยังไม่มีระบบการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งก็มีความจำเป็นเร่งด่วนเช่นกันที่จะต้องดำเนินการ เพราะในพื้นที่ตอนล่างของจังหวัดมักประสบปัญหาน้ำท่วมในที่ลุ่ม ทั้งนี้ จังหวัดปัตตานีได้ทำงานร่วมกับจังหวัดยะลา ซึ่งหากโครงการสำเร็จก็จะสามารถระบายน้ำได้รวดเร็ว และในกรณีฝนทิ้งช่วงก็จะแก้ไขปัญหาหน้าอุบโภาคบริเวณที่มีคุณภาพไม่เพียงพอได้อีกด้วย

สรุปสาระสำคัญของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

● นายชัชวาลย์ ฉายะบุตร รองผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง ได้แสดงความคิดเห็นต่อการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ร่างมาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” มีความหมายที่กว้างมากเกินไป อาจจะมีปัญหาในการตีความได้

(๒) องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำในมาตรา ๒๖ (๒) กำหนดให้มีกรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำนั้นได้เพียงจังหวัดละหนึ่งคนนั้น แต่เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากสภาพภูมิประเทศ ซึ่งในแต่ละลุ่มน้ำจะมีบริบทต่างกัน และในลุ่มน้ำขนาดใหญ่จะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่จำนวนมาก ดังนั้น สัดส่วนที่กำหนดไว้ว่าจะไม่สามารถสะท้อนความต้องการของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

(๓) ร่างมาตรา ๓๙ ซึ่งกำหนดประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำนั้น เห็นควรพิจารณาทบทวน คำว่า “เพื่อยังชีพ” และ “เพื่อการพาณิชย์” ให้ชัดเจนว่ามีขอบเขตอย่างไร

(๔) หมวด ๔ การจัดสรรน้ำ ในร่างมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ซึ่งเป็นการกำหนดให้ต้องขอรับใบอนุญาตใช้น้ำในประเภทที่สองและสาม ซึ่งหากเป็นหน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการยกเว้นนั้น แต่ในข้อเท็จจริงหน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีโครงการเข้าไปก่อสร้างในแม่น้ำลำคลองด้วยเช่นกัน ในกรณีดังกล่าวจะมีแนวทางอย่างไร

● นายเรวัตน์ ปรีชาวิทย์ รองประธานกรรมการลุ่มน้ำตาปี ได้แสดงความคิดเห็นต่อการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ประธานกรรมการลุ่มน้ำไม่ควรกำหนดให้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีภารกิจมาก ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดมาเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการลุ่มน้ำแทน ซึ่งหากมีการประชุมคณะกรรมการลุ่มน้ำปีละ ๓ ครั้ง ในแต่ละครั้งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงการมอบหมาย ทำให้งานไม่ต่อเนื่อง ผู้ที่เข้าร่วมประชุมแทนจะไม่ทราบความเป็นมาของเรื่องเดิม และไม่สามารถตัดสินใจได้

(๒) หากมีการจัดเก็บค่าใช้น้ำ อาจทำให้เกิดกรณีภาคเอกชนที่มีทุนสูงสูบน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ในปริมาณมาก เป็นผลทำให้ประชาชนขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคได้

(๓) ปัจจุบันเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล จะนำน้ำบาดาลไปขายให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวกฎหมายเข้ามากำกับดูแลไม่ทั่วถึง

(๔) ควรให้ความหมายของคำว่า “เกษตรกร” ให้ชัดเจนไว้ในร่างพระราชบัญญัติมากกว่าการกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรองว่า “เกษตรกร” จะหมายถึงบุคคลใด มีพื้นที่จำนวนเท่าไร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความ

(๕) ควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการลุ่มน้ำให้ชัดเจนและควรให้มีอำนาจในการเขียนแผนบูรณาการระหว่างจังหวัดด้วย ทั้งนี้ ที่ผ่านมากการดำเนินการของคณะกรรมการลุ่มน้ำมักถูกมองว่าเป็นสื่อกระดาษที่ทำหน้าที่เพียงการเขียนแผนลุ่มน้ำเท่านั้น อีกทั้ง ประเด็นการจัดจ้างบริษัทให้มาทำงานวิจัย โดยใช้งบประมาณไปจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้นำผลการศึกษาหรือการวิจัยมาใช้ประโยชน์นั้น เห็นว่า ควรนำงบประมาณส่วนดังกล่าวมาใช้ประโยชน์เพื่อการซ่อมแซมแหล่งน้ำ จะเหมาะสมกว่า

(๖) เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำจำนวนมาก และแต่ละหน่วยงานก็ไม่ได้อยู่ในกระทรวงเดียวกัน จึงทำให้ขาดเอกภาพในการดำเนินการ ดังนั้น จึงเสนอให้ตั้งกระทรวงน้ำขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

● **ว่าที่ร้อยตรี ไกรธู แก้วทองค์ ประธานสมาคมชาวนาและเกษตรกรไทย จังหวัดสงขลา** ได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

จากประสบการณ์ที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และได้ขับเคลื่อนงานร่วมกับพี่น้องชาวทะเลน้อยนั้น พบว่า การดำเนินการแต่ละโครงการจะสำเร็จได้ จะต้องเกิดจากความร่วมมือของชุมชน โดยภาครัฐจะต้องเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณ และหากจะให้การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการดังนี้

(๑) ควรตรากฎหมายห้ามร้านค้าขายสารเคมีทุกชนิด

(๒) ควรดำเนินการสร้างทางระบายน้ำเชื่อมโยงใน ๓ จังหวัดรอยต่อ เพื่อใช้ผลักดันน้ำออกสู่ทะเลสาบอย่างรวดเร็ว และทำประตูเพื่อเก็บกักน้ำ

(๓) ควรแก้ไขปัญหาเรื่องเขตห้ามล่า ซึ่งเป็นประเด็นที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก โดยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

(๔) ควรแก้ไขปัญหาอุปโภคบริโภคของชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยการประสานภูมิภาคจะต้องสร้างประปาขนาดใหญ่เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตของชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน (กรณีท่อประปาเป็นสนิม หรือท่อประปามีขนาดเล็ก) นอกจากนี้ ได้รับทราบข้อมูลมาว่าน้ำที่ไหลลงมาจากเทือกเขาจะมีปริมาณมากและเป็นน้ำบริสุทธิ์ ซึ่งจะต้องช่วยกันคิดว่าจะนำน้ำมาใช้อุปโภคบริโภค หรือจะเก็บกักน้ำในช่วงฤดูน้ำหลากได้อย่างไร

● **นายคนรอมาน หัสมา กำนันตำบลทุ่งนุ้ย จังหวัดสตูล** ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมว่า จังหวัดสตูลจะมีแหล่งน้ำสำคัญ คือ คลองละงู ปัญหาของพื้นที่สายคลองละงู คือ หากฝนตกเพียง ๑ - ๒ ชั่วโมง จะทำให้น้ำท่วม การแก้ปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งในพื้นที่ดังกล่าวจะสามารถทำได้โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ทุ่งลุง จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนและผลักดันโครงการดังกล่าวด้วย

● **รองศาสตราจารย์ ปาริชาติ วิสุทธิสมภาร กรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา** ได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ เห็นว่า มีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่องสิทธิในน้ำ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่จากร่างพระราชบัญญัติฉบับก่อนหน้าที่ได้เคยยกร่างกันไว้ ทั้งนี้ ขอเสนอให้เพิ่มเติมประเด็น “สิทธิในการกำกับดูแลน้ำ” เช่น การติดตั้งมิเตอร์เพื่อวัดปริมาณน้ำเข้าและน้ำออก การกำกับดูแลเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มียกเว้นที่จะเข้าไปกำกับตรวจสอบการจัดทำ EIA จึงทำให้ EIA กลายเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้กับผู้ประกอบการสามารถดำเนินโครงการให้ผ่านไปได้

(๒) ควรมียกเว้นที่มีหน้าที่และอำนาจในการดูแลลุ่มน้ำที่มีพรมแดนเชื่อมต่อในหลายเขตพื้นที่

(๓) กรณีกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการลุ่มน้ำมีข้อดีคือ เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีอำนาจในการสั่งการในพื้นที่

(๔) การแก้ไขปัญหาระยะยาวจากภัยแล้งและน้ำท่วม คือ การสร้างแก้มลิงชาวสงขลามีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเก็บกักรักษาน้ำ ได้แก่ “ตะพังน้ำ” ในปัจจุบันมีตะพังมากถึง ๒๐๐ กว่าแห่งในจังหวัดสงขลา ซึ่งหากนำแนวคิดมาพัฒนาต่อยอดก็จะช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งให้กับชาวบ้านได้

● **นายจรัส ชูชื่น กรรมการลุ่มน้ำปัตตานี** ได้แสดงความคิดเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อดีอยู่มาก โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ต้องรวมกันให้เป็นองค์กรเดียวและเกิดเอกภาพในการดำเนินการ ส่วนการบริหารจัดการน้ำนั้น เป็นสิ่งที่ปัญหาเก่ามาตั้งแต่สมัยโบราณ ปัญหาเกิดจากการจัดการแหล่งน้ำได้ไม่ดี เกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เกิดการแย่งน้ำกันใช้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น และจัดการแหล่งทรัพยากรน้ำที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพ

● **นายชัยยุทธ นุ่นคง กรรมการลุ่มน้ำทะเลน้อยและรองนายกเทศบาลทะเลน้อย** ได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) กรณีการเก็บค่าใช้น้ำตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งได้รับการชี้แจงว่า จะไม่มีการเรียกเก็บจากเกษตรกรนั้น จะเป็นการไม่เก็บค่าใช้น้ำเฉพาะในร่างกฎหมายนี้เท่านั้นหรือไม่ หรืออาจมีนัยยะว่าอาจมีการเรียกเก็บภายหลังโดยเป็นอำนาจของหน่วยงานอื่น หรือตามกฎหมาย ฉบับอื่นหรือไม่

(๒) การบริหารจัดการน้ำของชุมชนทะเลน้อยจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก แต่หากการประชุมเพื่อหารือกัน เกิดจากบุคคลที่ทราบสภาพปัญหาอย่างแท้จริงมาร่วมมือกันก็จะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ตัวอย่างกรณีทะเลน้อยได้รับอนุมัติงบประมาณ ๑๘ ล้านบาท ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของคณะกรรมการลุ่มน้ำกับชุมชน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทุกหน่วยงานมีศักยภาพที่จะเสนอของบประมาณได้อยู่แล้ว แต่ที่ผ่านมาก็ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่สำเร็จนั้นเกิดจากการที่หน่วยงานมาประชุมกันในเรื่องข้อกฎหมาย หรือบุคคลที่มาร่วมประชุมไม่มีอำนาจตัดสินใจ และมักจะมาเพียงเพื่อรับเรื่องไปเสนอกรมต้นสังกัด การดำเนินการก็จะไม่เกิดประโยชน์และปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันสถานการณ์

● **นายวิวัฒน์ สุทธิวิภากร กรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา** ได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) การบริหารจัดการน้ำของประเทศไทยที่ผ่านมา ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับฐานข้อมูล ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ไม่ใช่ประเทศไทยไม่มีข้อมูล แต่เกิดจากมีข้อมูลมากเกินไป จนเกิดความสับสน และข้อมูลกระจายกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ จากการศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ พบว่าการกำหนดให้สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคในเขตลุ่มน้ำทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการลุ่มน้ำอาจทำให้การดำเนินการขาดฐานข้อมูลทางวิชาการที่เพียงพอต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ดังนั้นจึงขอเสนอให้เพิ่มเติมองค์ประกอบของกรรมการลุ่มน้ำ โดยให้มีสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ลุ่มน้ำนั้น ๆ ถึงแม้ว่าบุคคลดังกล่าวอาจเข้ามาในสัดส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้วก็ตาม แต่การเข้าเป็นกรรมการลุ่มน้ำในฐานะปัจเจกบุคคลย่อมมีข้อแตกต่างจากการเข้ามาจากมหาวิทยาลัยซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล หาก กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่มีความรู้ในพื้นที่ อย่างเช่นมหาวิทยาลัยเข้ามาทำงานร่วมกับสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคก็จะทำให้การงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๒) ร่างมาตรา ๓๔ (๑๐) ที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการลุ่มน้ำให้ส่งเสริมและรณรงค์การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น การเขียนกฎหมายไว้เช่นนี้ได้ปรากฏในกฎหมายหลายฉบับ แต่ตนเห็นว่าจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะที่ผ่านมาก็ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังกับภาคประชาชน ส่วนใหญ่มักดำเนินการกันเองภายในวงงานโดยที่ประชาชนไม่มีส่วนรับรู้

- นายสุทธิ อำมาตย์นิติกุล กรรมการลุ่มน้ำสตูล ได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสตูลนั้น คือ การวางผังเมือง เนื่องจากระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร จากคลองตุนจนถึงเมืองสตูลไม่มีคูระบาย มีแต่บ้านเรือนและถนน จึงทำให้น้ำไม่สามารถไหลไปได้ ประกอบกับพื้นที่ปลายน้ำได้สร้างเขื่อนและตลาดน้ำทำให้น้ำไม่สามารถไหลลงสู่ทะเลได้ จึงทำให้ชาวบ้านต้นน้ำเดือดร้อน หรือในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่สุดของจังหวัดสตูล ก็ประสบปัญหาอุทกภัยเพราะไม่มีผังเมือง ซึ่งปัจจุบันมีแต่สิ่งก่อสร้างที่ขวางเส้นทางน้ำ

- นายอภิรักษ์ ศรีสมานวัตร ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา ได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) “น้ำ” เป็นเรื่องสำคัญเพราะน้ำเกี่ยวข้องกับคนตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... มีเจตนารมณ์ที่จะให้ประเทศไทยมีการบริหารจัดการน้ำที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่จะต้องคิด ริเริ่ม และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากโครงสร้างที่กำหนดให้มี กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยที่ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสามารถจัดทำแผนและงบประมาณเสนอผ่าน กนช. โดยตรงนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะจะทำให้การดำเนินการมีระบบและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

(๒) ควรนำองค์ความรู้ในพื้นที่ควรนำมาใช้ประโยชน์ หรือคลังสมอง (Think - Tank) จะต้องมาจากพื้นที่ ซึ่งโดยหลักการแล้วองค์ความรู้ต่าง ๆ มักจะอยู่ตามมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ซึ่งที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ร่วมมือกับคณะกรรมการลุ่มน้ำศึกษาวิจัย จนเกิดเป็น “หาดใหญ่โมเดล” และ “สะเดาโมเดล” ซึ่งต่อไปจะดำเนินการศึกษาที่อำเภอระโนด หากมีการพัฒนาและขยายผลไปเรื่อย ๆ โดยอาศัยองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ช่วยขับเคลื่อนก็จะทำให้แก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้

(๓) เห็นควรเร่งผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีผลบังคับใช้ แม้อาจจะไม่ใช่กฎหมายที่สมบูรณ์ที่สุด แต่อย่างน้อยกฎหมายจะช่วยให้เกิดการประชุมหารือ รวมทั้งมีการจัดทำแผนงานและงบประมาณที่เป็นระบบและบูรณาการการทำงานกันได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในการทำงานร่วมกันนั้น ไม่ควรมาตำหนิกัน แต่ควรช่วยกันคิดช่วยกันทำมากกว่า

- นายณัฐพงศ์ ยอดเมือง ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- (๑) ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ควรเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการน้ำของทั้งประเทศ โดยควรกำกับดูแลทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน

- (๒) ประเด็นการเสนอจัดตั้งสำนักงาน กนช. โดยอาจนำกรมทรัพยากรน้ำบางส่วนไปนั้น เห็นว่า กนช. ควรสรรหาผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านน้ำโดยตรงมาดำเนินการ จะเหมาะสมกว่า เพราะกรมทรัพยากรน้ำเป็นเพียงส่วนราชการหน่วยปฏิบัติเท่านั้น

- ว่าที่ร้อยตรีอภิชัย มาลีกัน นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสตูล ได้แสดงความคิดเห็นว่า ได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานการจัดการทรัพยากรน้ำ ของประเทศอิสราเอล ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศเป็นทะเลทราย และแห้งแล้ง แต่กลับเป็นประเทศที่ส่งออกผลผลิตทางการเกษตรเป็นลำดับต้นของโลก ซึ่งประชาชนใช้น้ำในการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภคจากการผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล เมื่อย้อนกลับมาพิจารณาประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ แต่ขาดการบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพ ซึ่งตนสนับสนุนให้มีกฎหมายเพื่อเป็นแม่บทในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ แต่กฎหมายที่จะมีขึ้นนั้นจะต้องเกิดประโยชน์กับเกษตรกรและประชาชน รวมทั้งต้องบูรณาการการทำงานของแต่ละหน่วยงานให้มีเอกภาพ

คณะกรรมการวิสามัญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

พลเอก อภิเชษฐ์ ห่มนสวัสดิ์ ประธาน
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....
สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ตามที่ได้ปรากฏข่าวเรื่องภาษีน้ำ
ในสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ คณะกรรมการวิสามัญ
ขอยืนยันว่าตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ

พ.ศ. .... ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณานั้น ไม่ได้ปรากฏคำว่า “ภาษีน้ำ” แต่อย่างใด และขอยืนยันว่าการ
พิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญได้ดำเนินการภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ คือ กฎหมายฉบับนี้จะต้องไม่ไปเพิ่มภาระให้กับประชาชน จะต้องมีการบริหาร
จัดการทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนและการประกอบ
กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น เป็นต้น

(๒) เป็นเวลากว่า ๒๐ ปี ที่ได้มีความพยายามเสนอร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ
พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณาของสภา แต่ไม่สามารถออกเป็นกฎหมายได้ สำหรับความเป็นมาของ
ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ฉบับนี้นั้น ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ได้ลงมติรับหลักการไว้พิจารณา แต่เนื่องจากการรับฟังความคิดเห็น
ของได้ดำเนินการไว้ตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคม - เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งไม่เป็นปัจจุบัน
และคณะกรรมการวิสามัญถือว่ายังไม่ได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง
ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผย ผลการรับฟัง
ความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณา ในกระบวนการตรา
กฎหมายทุกขั้นตอน” ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญจึงต้องนำมาจัดทำกระบวนการรับฟังความคิดเห็น
เพื่อจะนำไปพิจารณาปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้เมื่อกฎหมายบังคับใช้แล้ว
จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

(๓) คณะกรรมการวิสามัญได้ลงพื้นที่รับฟังความเห็นมาในภูมิภาคต่าง ๆ มาแล้ว
จำนวน ๔ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ ณ จังหวัดพะเยา , ครั้งที่ ๒ ณ จังหวัดลพบุรี , ครั้งที่ ๓ ณ จังหวัดขอนแก่น
ครั้งที่ ๔ ณ จังหวัดสมุทรสงคราม รวมมีผู้แทนจากจังหวัดทั้งหมดจำนวน ๒๙ จังหวัด หากรวมในครั้งนี้
ซึ่งเป็นครั้งที่ ๕ ณ จังหวัดสงขลา จะรวมเป็นจำนวน ๓๗ จังหวัด อนึ่ง คณะกรรมการวิสามัญมีกำหนด
จะเดินทางไปรับฟังความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่งในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ จังหวัดเชียงใหม่
ซึ่งจะเชิญผู้แทนจากจังหวัดต่าง ๆ ในเขตลุ่มน้ำภาคเหนือ ๑๒ จังหวัด มาร่วมประชุมและรับฟัง
ความคิดเห็น ดังนั้น กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการวิสามัญในภาพรวมจะมีผู้แทน
จากจังหวัดต่าง ๆ ทั้งหมด ๔๙ จังหวัดทั่วประเทศ

(๔) จากการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญ พบว่า มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดถึง ๔๒ หน่วยงาน และมีพระราชบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมากถึง ๓๘ ฉบับ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้และการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องหรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเฉพาะของตน อีกทั้งบทบัญญัติในกฎหมายบางส่วนยังมีความทับซ้อน ไม่เชื่อมโยง มีช่องว่าง และไม่ครอบคลุมการปฏิบัติภารกิจที่จำเป็นทั้งหมดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งจากการลงพื้นที่คาบสมุทรสติงพระ อำเภอรอนด ได้รับข้อมูลเบื้องต้นว่า มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในระดับพื้นที่ จำนวน ๒๒ หน่วยงาน ที่จะต้องมีส่วนในการบริหารจัดการน้ำของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องยากในการบริหารจัดการเช่นกัน

(๕) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ยกร่างโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในร่างเดิมที่เสนอมานั้น กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติการ (Operator) ดังนั้น การจะให้มาทำหน้าที่กำกับ (Regulator) ก็จะทำให้ปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอาจยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม และอาจนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ของการตรากฎหมายที่ต้องการให้เป็นกฎหมายกลางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ เนื่องจากกรมทรัพยากรน้ำมีฐานะเป็นเพียงกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ย่อมมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างของหน่วยงานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติภารกิจข้ามกระทรวง ประกอบกับการกำกับดูแลและการบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจำเป็นต้องอาศัยกลไกในการบริหารจัดการข้ามกระทรวงและดำเนินการโดยหน่วยงานที่มีอำนาจระดับหนึ่งในการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐให้เป็นไปตามนโยบาย แผนแม่บท และมติของ กนช.

ในการนี้ คณะกรรมการวิสามัญจึงได้มีมติแก้ไขในประเด็นโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปแล้ว โดยเห็นควรให้มีองค์กรกลางในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คือ “สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สำนักงาน กนช.)” เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการการบริหารจัดการให้เกิดความเป็นเอกภาพ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นควรกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และให้รวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำเข้ามาเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันตลอดจนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ช่วยลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ งบประมาณ และบุคลากร ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญเห็นว่าแนวทางนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำได้เป็นอย่างดี เช่น ในกรณีที่บ้านในคาบสมุทรสติง อำเภอรอนด ได้ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการลุ่มน้ำได้เสนอแผนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่แผนดังกล่าวไม่ได้รับการสนองตอบหรือไม่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว คณะกรรมการลุ่มน้ำจะต้องจัดทำแผนและงบประมาณเสนอไปยัง กนช. ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน งบประมาณก็จะได้รับอนุมัติมาจาก กนช. โดยจะแตกต่างจากกลไกเดิมที่พื้นที่เสนอไปยังจังหวัด และจังหวัดเสนอต่อไปยังส่วนกลาง ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ล่าช้าและไม่ทันสมัยการณ ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าองค์ประกอบหนึ่งในโครงสร้างขององค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คือ “คณะกรรมการลุ่มน้ำ” ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญและเป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่กับ กนช. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้แก้ไขเพิ่มเติมให้องค์ประกอบคณะกรรมการลุ่มน้ำให้มีองค์ประกอบที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกับการทำงานในพื้นที่

มากยิ่งขึ้นด้วยแล้ว นอกจากนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้มีการแก้ไขบทบัญญัติในร่างมาตรา ๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญเห็นว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรที่มีสถานะเป็นกฎหมายแม่บทในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นการบูรณาการและเชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ หากการปฏิบัติราชการของหน่วยงานอื่นของรัฐมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วก็ให้หน่วยงาน ดำเนินการไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น แต่หากกฎหมายเฉพาะนั้นขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

นายพรศักดิ์ เจียรณัย เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

จากประสบการณ์ในการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ พบว่า พระราชบัญญัติบางฉบับมีผลใช้บังคับแล้วก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ หรือบางฉบับเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาสาระแล้วมีประโยชน์แต่ประชาชนไม่ได้รับทราบ เช่น พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาตจุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ พบว่า แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว จำนวน ๗๖๐,๐๐๐ ฉบับ ซึ่งเป็นภาระให้กับการปฏิบัติงานและกับประชาชน

โดยในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กล่าวคือ การตรากฎหมายจะต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ จะต้องมีกฎหมายเพียงพอที่จำเป็น และต้องปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ประกอบกับคณะกรรมการวิสามัญได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนอย่างยิ่ง เพื่อที่จะนำความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณา ซึ่งในระหว่างนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เสนอแนะความคิดเห็นมายังคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งที่ผ่านมาได้รับฟังข้อห่วงใยจากคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และผู้แทนสมาคมธนาคารไทย ซึ่งภาคเอกชนได้ให้ข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เช่น

- ๑) ร่างพระราชบัญญัตินี้ยังขาดเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน
- ๒) เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว อาจเกิดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างประเทศได้
- ๓) บทบัญญัติหลายมาตรายังขาดรายละเอียดที่ชัดเจน แต่กลับมีบทกำหนดโทษเป็นความผิดอาญาที่รุนแรง เช่น ร่างมาตรา ๘๒ เป็นต้น

๔) ร่างพระราชบัญญัตินี้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินหลายประการ รวมทั้งมีการกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่งด้วย จึงทำให้เกิดความกังวลในการปฏิบัติตามกฎหมาย

๕) เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว จะกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน สามารถดาวน์โหลดข้อมูลร่างพระราชบัญญัติ พร้อมทั้งติดตามการพิจารณา และเสนอความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการวิสามัญได้

*****

ส่วนที่ ๓

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....
จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงานเกี่ยวกับเส้นทางน้ำ และแนวทางการแก้ไขเพื่อบรรเทาอุทกภัย
ในพื้นที่อำเภอดอนตาลใหญ่ ณ โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สืบเนื่องคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ และไม่มีการวางแผนแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ จึงเห็นว่าโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถนำไปเป็นรูปแบบการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น คณะกรรมการวิชาการวิสามัญจึงมีมติเดินทางลงพื้นที่ศึกษาดูงานเกี่ยวกับเส้นทางน้ำ และแนวทางการแก้ไขเพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่อำเภอดอนตาลใหญ่ ณ โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ต่อไป

โดยนายรัชชัย สิงห์ทอง ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ ๑๑ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ความเป็นมาโครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอดอนตาลใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการบรรเทาอุทกภัยหาดใหญ่เป็นโครงการแก้ไขและบรรเทาอุทกภัยอำเภอดอนตาลใหญ่และพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีลำดับความเป็นมาของโครงการดังนี้

๑.๑ ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เกิดฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน ในลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาทำให้เกิดอุทกภัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ สร้างความเสียหายแก่พื้นที่เพาะปลูก บ้านเรือน ตลอดจนชีวิตและทรัพย์สิน คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ประมาณ ๔,๐๐๐ ล้านบาท

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไขและบรรเทาปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ชุมชน และพื้นที่ธุรกิจในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ได้เกิดอุทกภัยอย่างรุนแรง สร้างความเสียหายเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญเนื่องมาจากปริมาณน้ำคลองอู่ตะเภาที่ไหลผ่านอำเภอหาดใหญ่มีระดับสูงล้นตลิ่ง แล้วไหลบ่าเข้าท่วมบริเวณกลางเมืองหาดใหญ่ และพื้นที่ทั่วไปเป็นบริเวณกว้าง น้ำที่ไหลบ่าเข้ามานั้นได้ท่วมพื้นที่ต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว และท่วมซึ่งมีความลึกมาก ทำให้สภาพเศรษฐกิจ โดยส่วนรวมของอำเภอหาดใหญ่และทรัพย์สินของราษฎรได้รับความเสียหายอย่างไม่เคยปรากฏเช่นนี้มาก่อน และการแก้ไขและบรรเทาอุทกภัยด้วยวิธีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่คลองอู่ตะเภาและลำน้ำสาขา เพื่อสกัดน้ำจำนวนมากไม่ให้ไหลลงมายังเมืองหาดใหญ่นั้น คงไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ดังกล่าวได้ ดังนั้น การแก้ไขและบรรเทาน้ำท่วมที่ควรพิจารณาดำเนินการขุดลอกคลองระบายน้ำที่มีอยู่ พร้อมกับขุดลอกคลองระบายน้ำขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถระบายน้ำ และแบ่งน้ำจากคลองอู่ตะเภาที่ไหลลงมาท่วมตัวอำเภอหาดใหญ่ ให้ระบายลงสู่ทะเลสาบสงขลาโดยเร็วทั้งนี้ให้พิจารณาร่วมกับระบบผังเมืองให้มีความสอดคล้อง และได้รับประโยชน์ร่วมกันด้วย

จากพระราชดำริดังกล่าวจึงเป็นที่มาของโครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอหาดใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกรมชลประทานได้สนองพระราชดำริ โดยการขุดลอกคลองธรรมชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จำนวน ๔ สาย รวม ๔๖.๙๐๐ กิโลเมตร เพื่อให้สามารถระบายน้ำเร็วขึ้น ประกอบด้วย

- ๑) คลองอู่ตะเภา ความยาว ๑๙.๐๐๐ กิโลเมตร
- ๒) คลองอู่ตะเภา แยก ๑ ความยาว ๕.๙๐๐ กิโลเมตร
- ๓) คลองอู่ตะเภา แยก ๒ ความยาว ๕.๕๐๐ กิโลเมตร
- ๔) คลองท่าช้าง - บางกล้า ความยาว ๑๖.๕๐๐ กิโลเมตร

๑.๒ ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้เกิดฝนตกหนักติดต่อกันหลายวันอีกครั้ง ทำให้คลองระบายน้ำธรรมชาติที่ลอกไว้ไม่สามารถรองรับปริมาณน้ำได้ จึงทำให้เกิดอุทกภัยบริเวณเทศบาลนครหาดใหญ่และบริเวณใกล้เคียง สร้างความเสียหายประมาณ ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓ ให้กรมชลประทาน ดำเนินการโครงการพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบอุทกภัยในส่วนของโครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอหาดใหญ่ โดยกรมชลประทานได้ดำเนินการขุดคลองระบายน้ำเพิ่มจำนวน ๗ สาย ดังนี้

(๑) ขุดคลองระบายน้ำ ร. ๑ พร้อมอาคารประกอบ เป็นคลองระบายน้ำสายหลัก ในการผันน้ำจากคลองอู่ตะเภา อ้อมเมืองหาดใหญ่สู่ทะเลสาบสงขลาโดยตรง ความยาว ๒๑.๓๔๓ กิโลเมตร สามารถระบายน้ำได้ ๔๖๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(๒) ขุดคลองระบายน้ำ ร.๓ พร้อมอาคารประกอบ เป็นคลองแบ่งน้ำเพื่อช่วยระบาย น้ำจากคลองอู่ตะเภาตอนนอกเมืองหาดใหญ่ ซึ่งช่วยบรรเทาอุทกภัยให้กับพื้นที่ริมฝั่งคลองอู่ตะเภา ตอนล่าง ความยาว ๘.๒๐๐ กิโลเมตร

(๓) ขุดคลองระบายน้ำ ร.๔ พร้อมอาคารประกอบ เป็นคลองแบ่งน้ำจากคลองเตย ตามเขตทางรถไฟสายหาดใหญ่ – สงขลา และรับน้ำจากคลองระบายน้ำ ร.๕ สู่ทะเลสาบสงขลา ผ่านทางคลองระบายน้ำ ร. ๓ ความยาว ๖.๙๒๐ กิโลเมตร สามารถระบายน้ำได้ ๕๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(๔) ขุดคลองระบายน้ำ ร.๕ พร้อมอาคารประกอบ เป็นคลองระบายน้ำจากบริเวณ สามแยกคอกหงส์ออกทะเลสาบสงขลา ผ่านคลองระบายน้ำ ร.๔ และ ร.๓ ตามลำดับ ความยาว ๒.๖๖๐ กิโลเมตร สามารถระบายน้ำได้ ๓๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(๕) ขุดคลองระบายน้ำ ร. ๖ พร้อมอาคารประกอบเป็นคลองผันน้ำจากคลองเรียน และแก้ม ลิงของเทศบาลนครหาดใหญ่ไปลงคลองหวัะ เพื่อระบายน้ำลงสู่ทะเลสาบสงขลาผ่านคลอง ระบายน้ำ ร. ๑ ช่วยบรรเทาอุทกภัยพื้นที่ตอนล่างของคลองเรียน ความยาว ๓.๑๖๐ กิโลเมตร สามารถระบายน้ำได้ ๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(๖) ขุดคลองระบายน้ำ ๑ ซ. - ร.๑ พร้อมอาคารประกอบ ความยาว ๔.๖๒๐ กิโลเมตร

(๗) ขุดคลองระบายน้ำ ๑ซ. - ๑ ซ. - ร.๑ ความยาว ๐.๕๖๒ กิโลเมตร

โดยรวมงบประมาณที่ใช้ก่อสร้างทั้งสิ้น ๔,๗๐๐ ล้านบาท สามารถระบายน้ำได้รวม ๑,๐๗๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ซึ่งมากกว่าเมื่อยังไม่ก่อสร้างโครงการฯ ถึง ๒.๕ เท่า

๑.๓ ระหว่างวันที่ ๓๐ ตุลาคม - วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้เกิดฝนตกหนัก ติดต่อกันสามวัน เกิดน้ำท่วมตัวเมืองหาดใหญ่มีปริมาณน้ำไหลผ่าน ๑,๖๒๓.๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ซึ่งเกินศักยภาพของคลองระบายน้ำที่มีอยู่ทำให้ปริมาณน้ำไหลล้นจากคลองอู่ตะเภา และคลองระบายน้ำ ร.๑ เข้าท่วมพื้นที่ของเทศบาลนครหาดใหญ่และบริเวณใกล้เคียง ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ ๒ วัน จึงสามารถระบายน้ำเข้าสู่ภาวะปกติ โดยน้ำท่วมครั้งดังกล่าวสร้างความเสียหายประมาณ ๑๐,๔๙๐ ล้านบาท กรมชลประทานจึงได้พัฒนาปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำคลองระบายน้ำ ร.๑ และอาคารประกอบ ให้สามารถรองรับปริมาณน้ำดังกล่าวได้

๑.๔ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ กรมชลประทานได้อนุมัติหลักการดำเนินการ โครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอหาดใหญ่ (ระยะที่ ๒) จังหวัดสงขลา

๑.๕ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อคลองระบายน้ำสายที่ ๑ (ร.๑) โครงการบรรเทาอุทกภัยอันเนื่องมาจากพระราชดำริว่า “คลองภูมินาดำริ” มีความหมาย คือ คลองระบายน้ำที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริขึ้น

๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้รับ

เป็นโครงการเพื่อช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของคลองระบายน้ำ ร.๑ จากเดิม ๔๖๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ให้ระบายน้ำได้ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และลดระดับความเสียหายจากอุทกภัยช่วงฤดูฝนในพื้นที่เศรษฐกิจของอำเภอหาดใหญ่และพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงเป็นแหล่งเก็บกักน้ำสำรองในช่วงฤดูแล้งประมาณ ๕.๐ ลูกบาศก์เมตร

ภาพโครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอเมืองหาดใหญ่

ประเด็นสอบถามกรมชลประทานเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการบรรเทาอุทกภัย
เมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คณะกรรมการวิสามัญได้มีประเด็นคำถามสอบถามกรมชลประทานเกี่ยวกับการดำเนินโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) กรณีประชาชนต้องการใช้ทรัพยากรน้ำจากคลอง ร.๑ ประชาชนจะต้องดำเนินการขออนุญาตหน่วยงานใดก่อนที่จะใช้ทรัพยากรน้ำหรือไม่

๒) การออกแบบรูปแบบคลองในปัจจุบันจะสามารถรองรับปริมาณน้ำจำนวน ๑,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาทีได้ทันท่วงทีหรือไม่ และในอนาคตข้างหน้าจะมีการพัฒนาขยายคลองเพิ่มขึ้นอีกหรือไม่

๓) เมื่อโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ดำเนินการสร้างแล้วเสร็จจะมีขั้นตอน และกระบวนการบริหารจัดการอย่างไร และเชื่อมโยงการบริหารจัดการโครงการดังกล่าวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่บริเวณโดยรอบโครงการอย่างไร

ผู้แทนกรมชลประทานได้ตอบประเด็นคำถาม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) เมื่อโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ โครงการดังกล่าวจะอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานชลประทานที่ ๑๖ และสำหรับการใช้ทรัพยากรน้ำของประชาชนเพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค จะไม่มีการจัดเก็บอัตราค่าใช้น้ำแต่อย่างใด เว้นแต่การใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อการประกอบกิจการขนาดใหญ่ เช่น การประปาส่วนภูมิภาค จะมีการจัดเก็บอัตราค่าใช้น้ำลูกบาศก์เมตรละ ๕๐ สตางค์ โดยรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำดังกล่าวจะนำส่งกรมบัญชีกลาง และสำหรับคลอง ร.๑ ได้ประกาศเป็นทางน้ำชลประทานตามมาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติชลประทาน พ.ศ. ๒๔๘๕ เรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการดำเนินออกกฎกระทรวงกำหนดให้คลองดังกล่าวเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานตามมาตรา ๘ แต่อย่างใด

ทั้งนี้ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันได้มีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำทั้งในพื้นที่เขตเทศบาลหาดใหญ่และนอกเขตเทศบาลหาดใหญ่ ประมาณ ๕๐ เครื่อง เพื่อทำการสูบน้ำไปยังคลอง ร.๑ ได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมขึ้น รวมทั้งมีการติดตั้งเครื่องปั้มน้ำบริเวณปลายประตูระบายน้ำเพื่อสูบน้ำลงสู่ทะเลด้วย

๒) สำหรับโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำจากคลอง ร.๑ จากเดิมที่สามารถระบายน้ำได้ ๔๖๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ให้สามารถระบายน้ำได้ ๑,๒๐๐

ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที นอกจากนี้ บริเวณประตูระบายน้ำได้มีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำชนิดตัวเรือนคอนกรีตขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า โดยมีอัตราการสูบน้ำ ๑๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ระบายยกน้ำ ๓.๕๐ เมตร พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบ จำนวน ๖ ชุด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำจากคลอง ร.๑ ลงสู่ทะเลสาบสงขลาได้เร็วขึ้น ซึ่งจะทำให้อำเภอลาดใหญ่และบริเวณใกล้เคียงไม่ต้องประสบปัญหาน้ำท่วมเช่นที่เคยผ่านมา

๓) สำหรับการบริหารจัดการโครงการดังกล่าวนี้ กรมชลประทานจะต้องมีการบริหารจัดการร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่บริเวณโดยรอบของโครงการ และดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญ

๑) ในระหว่างก่อนที่จะถึงช่วงฤดูมรสุมของทางภาคใต้ กรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับปริมาณน้ำจากฝนตก รวมทั้งการกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำที่จะเป็นอุปสรรคต่อการไหลของน้ำลงสู่ทะเล หรือการมีระบบแจ้งเตือนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

๒) สำหรับในพื้นที่ที่มีน้ำท่วมเป็นประจำหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น ควรมีการจัดทำแผนเพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหา น้ำท่วมขึ้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ทันท่วงที

*****